

Література

1. Балабалова Л.В. Управление персоналом на основе маркетинга : монография / Л.В. Балабалова, Е.К. Воробьёва. – Донецьк : Східний вид. дім, 2004. – 200 с.
2. Крушельницька О.В. Управління персоналом : навч. посібн. / О.В. Крушельницька, Д.П. Мельничук. – К. : Вид-во "Кондор", 2005. – 296 с.
3. Кодекс України про працю. – К. : Вид-во "Веле"с, 2005. – 96 с.
4. Савченко В.А. Управління розвитком персоналу : навч. посібн. / В.А. Савченко. – К. : Вид-во КНЕУ, 2002. – 351 с.
5. Хміль Ф.І. Управління персоналом / Ф.І. Хміль. – К. : Вид-во "Академвидав". – 2006. – 488 с.

Сватюк О.Р., Скубляна М.О. Исследование развития социальной структуры управления персоналом

Актуальность исследования обусловлена потребностями развития социальной структуры управления персоналом. На сегодня предприятиям следует обращать большое внимание на потенциал работников, ведь это особенный фактор экономического роста предприятия.

Ключевые слова: кадровый потенциал, социальное развитие, управление персоналом.

Svatyuk O.R., Skublyana M.O. Research of development of social structure of management personnel

Actuality of material conditioned the necessities of development of social structure of management a personnel. For today it follows to turn large attention enterprises on potential of workers, in fact it is the special factor of the economy growing of enterprise.

Keywords: skilled potential, social development, management a personnel.

УДК 330.341.1 Доц. В.Б. Смолінський, канд. екон. наук – Львівський НАУ

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В АГРАРНІЙ СФЕРІ ЕКОНОМІКИ

Проаналізовано роль і значення інновацій та їх державного регулювання в аграрній сфері. Запропоновано шляхи, які зумовлюють розвиток інноваційних процесів у сільському господарстві. Встановлено, всі учасники інноваційного процесу мають бути зацікавлені у поєднанні їхніх інтересів і зусиль у створенні і застосуванні нових знань і технологій з метою виходу на внутрішній і зовнішні ринки з високотехнологічною продукцією. У реалізації зазначеної взаємодії і створенні таким чином економіки, заснованої на знаннях, роль державної влади є стрижневою.

Ключові слова: інновації, державне регулювання, аграрне виробництво, сільськогосподарські підприємства.

Вступ. Сучасний етап розвитку національної економіки спонукає до підвищення ефективності виробничої структури, розвитку внутрішнього ринку та експортоорієнтованої діяльності, що має відбуватися у напрямі інформаційно-інноваційної конкурентоспроможності виробників аграрної сфери. Інновації забезпечують розширення пропозиції виробленої продукції на аграрному ринку, зростання якості продуктів і послуг підприємств, досягнення високої продуктивності, реалізації стратегічних планів фірм та сприяють підвищенню кваліфікаційного рівня кадрів. Однією з основних причин гальмування процесу формування й реалізації інноваційної моделі економічного розвитку в Україні є нерозвиненість системного функціонування наукової та інноваційної сфери на регіональному рівні. У сучасних умовах, за зростання

мобільності людей, фінансів, виробничих потужностей, особливо у межах ЄС, необхідні не лише передові технології та виробництва, але передусім регіони, готові прийняти їх та забезпечити їхню діяльність. Це зумовлює зростання наукового та практичного інтересу до проблем інноваційної діяльності та її державного регулювання. Вирішення цього завдання потребує глибокого осмислення сутності, характерних рис та сучасних особливостей розвитку національної інноваційної системи України.

В Україні питанням особливостей розвитку інноваційної діяльності та її державного регулювання останнім часом присвячується також велика кількість досліджень. Зокрема, Л. Федулова та М. Пашута визначили стан державного регулювання інноваційних процесів та запропонували заходи державної інноваційної політики [5]. Шарко М. наводить визначення національної інноваційної системи та розглядає її структуру, особливості функціонування [6]. У роботі / за редакцією О.І. Волкова, М.П. Денисенка проаналізовано сучасний інноваційний потенціал та систему управління інноваціями на різних рівнях, зокрема – на державному рівні [2]. Водночас у вітчизняних та зарубіжних джерелах не до кінця досліджено питання ефективного державного регулювання інноваційною діяльністю в аграрній сфері, що зумовлює актуальність цього дослідження.

Мета дослідження – визначення особливостей та аналіз перспектив розвитку державного управління інноваційною діяльністю в аграрному секторі економіки відповідно до сучасного стану розвитку народного господарства України.

Результати дослідження. У програмі розвитку "Україна – 2010" зазначено, що досягнення конкурентоспроможності України в системі глобального світового господарства потребує посилення інноваційного спрямування виробників господарського комплексу. За мету ставиться подолання істотної розбіжності між наявним потенціалом інноваційного розвитку (значні можливості для ефективних науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт за показниками розвитку вищої освіти, рівня науково-дослідних установ, чисельності та кваліфікації вчених і інженерів тощо) та низькою ефективністю його використання [1]. З цією метою невідкладним завданням держави є стимулювання підвищення інноваційної активності товаровиробників, зокрема аграрної сфери економіки.

Інноваційна активність – це цілеспрямована діяльність щодо створення, впровадження у виробництві та просування на ринок нових ефективних продуктів, науково-технологічних та організаційно-управлінських досягнень НТР, які дають прибуток. Інновація повинна бути такою, щоб не тільки зумовити потребу у створенні нового продукту, але й надавати фінансову можливість здійснювати подальші нововведення після його реалізації. Проте остаточну оцінку ефективності інновації дає ринок, споживач.

Інноваційна діяльність підприємств на сьогодні здійснюється на базі більше ніж 100 різноманітних нормативно-правових актів, ухвалених за роки незалежності, головним з яких можна виділити Закон України "Про інноваційну діяльність", відповідно до якого, основними принципами державної інноваційної політики є:

- орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України;
- визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку;
- формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності;
- створення умов для збереження, розвитку й використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу;
- забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності;
- ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка підприємництва у науково-виробничій сфері;
- здійснення заходів на підтримку міжнародної науково-технологічної кооперації, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок;
- фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інноваційної діяльності;
- сприяння розвитку інноваційної інфраструктури;
- інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності;
- підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності [4].

Головною метою державної інноваційної політики в Україні визначено створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних, енерго- та ресурсоощадних технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції [3].

Водночас, аналіз інноваційного розвитку аграрного сектору України дає змогу виділити низку проблем, які гальмують впровадження інновацій у виробничу діяльність.

По-перше, відсутня обґрунтована і дієва інноваційна політика держави. Відмова України на початку незалежності від пріоритетного науково-технологічного розвитку, відсутність системи державних пріоритетів, вилучення із числа основних продуктивних сил – науки, передової освіти та інновацій – є головною проблемою для прискореного розвитку економіки держави.

По-друге, немає системного управління інноваційним процесом з боку держави. Розподіл сфер управління цією сферою між чотирма відомствами призводить до відсутності спільних цілей і задач, нескоординованості і неузгодженості дій, розпорошень людських і фінансових ресурсів. Таке управління ніколи не було спрямованим на вирішення загальнонаціональних завдань, оскільки завжди мало галузевий характер.

По-третє, нормативно-правова база регулювання інноваційної діяльності є фрагментарною, не цілісною, суперечливою і тому недосконалою. В Україні ухвалено понад 100 законодавчих, нормативно-правових урядових актів і різноманітних відомчих документів, які не є взаємоузгодженими і не формують єдиного законодавчого поля інноваційної діяльності.

По-четверте, проблемою є відсутність фінансового механізму інноваційної діяльності. Основним джерелом фінансування витрат на інновації є власні кошти підприємств (реінвестиційні кошти). Водночас, у розвинених країнах у "підживленні" інноваційної діяльності визначальну роль відіграє розгалужена і досить динамічна мережа приватних інвестиційних і венчурних фондів. Через відсутність чіткої системи правил і гарантій приватний капітал ще не рухається в бік інноваційної сфери.

Посилення інноваційної активності в Україні має посідати центральне місце в реалізації державної економічної політики в аграрній сфері. Однак інноваційний бізнес у країні досі розвинений слабо. Достатньо зазначити, що в 2005-2007 рр. частка інноваційно активних організацій, що здійснюють технологічні інвестиції, становила всього 0,4-0,5 % від їх загальної кількості. Ще гірше становище в агропродовольчому комплексі – лише 0,1–0,2 %. Зокрема, не отримали належного розвитку такі прогресивні види інноваційної активності, як дослідження та розробки, покупка високотехнологічних сільськогосподарських машин і устаткування, нових агротехнологій, придбання прав на патенти і ліцензії. В обсязі інноваційної продукції наявною є недостатня та частина, яка зазнала значних технологічних перетворень або була знову впроваджена в порівнянні з продукцією, що зазнала вдосконалення.

Інноваційний бізнес в аграрній сфері належить до венчурного (ризикового) капіталу. Тому його розвиток потребує великих вітчизняних та іноземних інвестицій. При цьому ризики повинні бути компенсовані не тільки доходами підприємств-новаторів, але й гарантіями, пільговим оподаткуванням, дешевим кредитуванням і страхуванням.

Для того, щоб знизити ризик і підвищити ефективність інновацій, необхідно сформувати економічний механізм вбудовування науки в структуру агровиробництва. Для вибору найефективніших форм і методів інноваційної активності в агропродовольчому комплексі потрібен насамперед науково обґрунтований менеджмент, який містив би формулювання мети і вибір стратегії, підготовку інноваційних проєктів, управління проєктами та ризиками, персоналом, створенням, освоєнням і якістю нової техніки, оцінку ефективності інновацій. Визначальне місце при цьому належить вибору мети та інноваційної стратегії. Саме від цього залежить визначення найбільш доцільних напрямків економічної і науково-технічної політики, заснованої на довготерміновому прогнозуванні розвитку аграрної сфери при переході до ринку, врахуванні сукупності зовнішніх і внутрішніх факторів, ресурсних обмежень на макро-, мезо- і мікрорівнях.

Особлива роль у посиленні інноваційної активності в аграрній сфері належить державі, яка при виробленні економічної, науково-технічної і соціальної політики визначає пріоритети базисних інновацій на федеральному та регіональному рівнях, формує ринковий механізм її реалізації. Тому потрібно скоригувати традиційну односторонню орієнтацію на переважно капіталомісткий хіміко-технологічний шлях інтенсифікації агровиробництва на індустріальній основі. Для цього потрібно активніше використовувати всі досягнення НТР, її агротехнічні, технологічні, організаційно-економічні та інші інноваційні напрямки.

Висновки. Отже, інноваційну політику розглядають як стратегію або набір стратегій реалізації інноваційних пріоритетів у рамках національних інноваційних систем, яка є важливою передумовою для успішного відродження національної економіки та аграрного сектору зокрема. Для реалізації державної політики щодо поліпшення соціально-економічного стану в країні на основі інноваційної моделі розвитку економіки потрібно широко застосовувати довготермінові механізми та інструменти державної політики, які б стимулювали підвищення інноваційної активності економіки.

Стратегія втілення цієї політики має здійснюватися на системній і послідовній основі. Всі учасники інноваційного процесу мають бути зацікавлені у поєднанні їхніх інтересів і зусиль у створенні і застосуванні нових знань і технологій з метою виходу на внутрішній і зовнішні ринки з високотехнологічною продукцією. У реалізації зазначеної взаємодії і створенні таким чином економіки, заснованої на знаннях, роль державної влади є стрижневою.

Література

1. **Белов О.Ф.** Про глобальні пріоритети розвитку України в програмі "Україна-2010" / О.Ф. Белов, С.І. Пирожков. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.niur.gov.ua/ukr/publishing>.
2. **Економіка** і організація інноваційної діяльності : підручник / Волков О.І., Денисенко М.П., Гречан А.П. та ін. / за ред. О.І. Волкова, М.П. Денисенка. – К. : ВЦ "Професіонал", 2004. – 960 с.
3. **Майорова Т.В.** Інвестиційна діяльність : навч. посібн. / Т.В. Майорова. – К. : Вид-во ЦУЛ, 2003. – 376 с.
4. **Про інноваційну діяльність**: Закон України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=40-15>.
5. **Федулова Л.** Розвиток національної інноваційної системи України / Л. Федулова, М. Пашута // Економіка України. – 2005. – № 4. – С. 35-47.
6. **Шарко М.** Модель формування національної інноваційної системи України / М. Шарко // Економіка України. – 2005. – № 8. – С. 25-30.

Смолинский В.Б. Проблемы государственной регуляции инновационной деятельности в аграрной сфере экономики

Проанализированы роль и значение инноваций и их государственной регуляции в аграрной сфере. Предложены пути, которые предопределяют развитие инновационных процессов в сельском хозяйстве. Установлено, что все участники инновационного процесса должны быть заинтересованы в сочетании их интересов и усилий в создании и применении новых знаний и технологии с целью выхода на внутренней и внешние рынки с высокотехнологической продукцией. В реализации отмеченного взаимодействия и создании таким образом экономики, основанной на знаниях, роль государственной власти является стрижневой.

Ключевые слова: инновации, государственная регуляция, аграрное производство, сельскохозяйственные предприятия.

Smolinsky V.B. Problems of innovation activity regulation in agrarian sphere of economic

The article analyzes the role and importance of innovation in and its state regulation in agrarian sphere. Numbers of ways that cause the development of innovation processes in agriculture are proposed. It is set, all participants of innovative process must be interested in combination of their interests and efforts in creation and application of new knowledges and technologies with the purpose of output on internal and overseas markets with highly technological products. In realization of the noted co-operation and creation thus of economy, based on knowledges, a role of state power is cored.

Keywords: innovations, state regulation, agrarian production, agricultural enterprises.

УДК 657.421.3

Аспір. І.Є. Старко¹ – Львівська КА

ПЕРВИННИЙ ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ: ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ

Розглянуто чинні типові форми первинної документації та проведено аналіз шляхів удосконалення документального оформлення руху нематеріальних активів в національній системі обліку.

¹ Наук. керівник: доц. В.І. Бачинський, канд. екон. наук – Львівська КА